

Číslo: 896/2024 – 09

Počet listov: 18

Počet príloh: 2

## **C4.**

# **DOKUMENTÁCIA PROTICHEMICKÝCH OPATRENÍ**

Spracovateľ: Mgr. Anikó Zilizi

**Tešedíkovo 2024**

## OBSAH DOKUMENTÁCIE

### A. Textová časť

- a) účel protichemických opatrení a rozsah ich platnosti,
- b) závery z analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí spojených s únikom chemických nebezpečných látok s uvedením následkov na postihnutom území,
- c) zámer starostku pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva,
- d) plán kontrolnej činnosti,
- e) zdroje krízového manažmentu
  - e)1. plán prípravy a nácvikov činnosti orgánov krízového riadenia a precvičenia plánu,
  - e)2. organizácia súčinnosti pri plnení úloh,
  - e)3. určenie konkrétnej zodpovednosti za splnenie prijatých úloh a opatrení.
- f) úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva
  - f)1. varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb, organizácia informačného toku,
  - f)2. monitorovanie územia,
  - f)3. regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
  - f)4. prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
  - f)5. evakuácia,
  - f)6. hygienická očista a dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
  - f)7. príprava a informovanie obyvateľstva,
  - f)8. individuálna ochrana osôb,
  - f)9. zabezpečenie činnosti v objekte v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť,
  - f)10. ukrytie osôb,
  - f)11. profylaxia.
- g) úlohy na materiálno-technické a finančné zabezpečenie realizácie prijatých opatrení,
- h) metodika činnosti,
- i) opatrenia na zvládnutie možných scenárov závažnej priemyselnej havárie uvedených v bezpečnostnej správe a vzhľadom na možný domino efekt a opatrenia havarijnej pripravenosti,
- j) opatrenia pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky v súvislosti s haváriou pri preprave, teroristickom útoku alebo inom zámernom, resp. náhodnom použití,

Príloha č. 1 – mapa cestnej siete v okrese Šaľa.

Príloha č. 2 – prehľad základných toxikologických vlastností vytypovaných nebezpečných látok.

### B. Grafická časť

**a) účel protichemických opatrení a rozsah ich platnosti**

Dokumentácia protichemických opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemických nebezpečných látok je základným dokumentom obce Tešedíkovo na zabezpečenie úloh a opatrení, zameraných na ochranu života, zdravia a majetku obyvateľov, v období ohrozenia alebo v období pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti v dôsledku havárie pri preprave chemického nebezpečného materiálu, pri teroristickom útoku alebo inom zámernom prípadne náhodnom použití chemických nebezpečných látok. Územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov.

Dokumentácia obsahuje úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti a sú ňou splnené požiadavky vyplývajúce so zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov.

Účelom dokumentácie je vypracovanie protichemických opatrení obsahujúcich základné postupy a úlohy súvisiace s ich realizáciou, ako aj ďalšie informácie a rôzne prehľady potrebné na zabezpečenie neodkladnej a rýchlej rozhodovacej činnosti, realizácie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti v dôsledku úniku chemických nebezpečných látok z možných rôznych zdrojov.

Dokumentácia protichemických opatrení je súčasťou Plánu ochrany obyvateľstva obce Tešedíkovo a po schválení starostkou obce je záväzná pre všetky orgány a organizácie krízového riadenia a zložky podieľajúce sa na plnení úloh pri ochrane obyvateľstva v rámci územia obce Tešedíkovo.

**b) závery z analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí spojených s únikom chemických nebezpečných látok s uvedením následkov na postihnutom území,**

Pre potreby plánovania opatrení a reakcie na mimoriadnu udalosť spojenú s únikom chemickej nebezpečnej látky, ktorá je charakterizovaná, ako jej nekontrolovateľné šírenie do okolia, ktoré vzniklo uvoľnením takejto látky haváriou, poruchou alebo narušením technológie, poškodením skladovacieho, prepravného alebo iného obalu, teroristickým útokom alebo iným zámerným alebo náhodným použitím. Z hľadiska uvedenej charakteristiky sa územie obce Tešedíkovo nenachádza v oblasti ohrozenia stacionárneho zdroja ohrozenia. Určité riziko ohrozenia vplyvom chemických nebezpečných látok hrozí v dôsledku nehody alebo havárie pri ich cestnej preprave po komunikáciách v rámci územia obce, pri teroristickom útoku alebo inom zámernom, prípadne náhodnom použití.

*Vyhodnotenie a určenie oblasti ohrozenia* pre plánovanie protichemických opatrení je určované prevádzkovateľom objektu, ktorý vyrába, skladuje alebo manipuluje s nebezpečnými látkami. Územie obce nie je ohrozované stacionárnym zdrojom ohrozenia.

*Vyhodnotenie a určenie oblasti ohrozenia pri preprave nebezpečných látok a pri ohrození teroristickým útokom alebo inom zámernom alebo náhodnom použití:*

Pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky pri preprave nebezpečných látok a pri ohrození teroristickým útokom alebo inom zámernom alebo náhodnom použití sa veľkosť oblasti ohrozenia určuje a vyhodnocuje podľa skutočnej situácie v závislosti od

množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania. Ak nie je známy druh nebezpečnej látky, na účely okamžitého zásahu sa oblasť ohrozenia člení na:

1. pásмо priameho ohrozenia nebezpečnými látkami, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 50 metrov od zdroja ohrozenia daná stredovým uhlom 360 stupňov,
2. ochranné pásмо, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 100 metrov od zdroja ohrozenia daná stredovým uhlom 360 stupňov,
3. pásмо ohrozenia výparmi nebezpečnej látky, ktoré je na účely predbežného vyhodnotenia dané 40-stupňovým sektorom, pričom jej stred je orientovaný v smere prízemného vetra,
4. bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá a ktorý je vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

**c) zámer starostky obce Tešedíkovo pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva**

Obec podľa § 15 ods. 1, písm. a) zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, podľa § 3 vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok a na základe analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí bude riešiť v rámci svojej pôsobnosti úlohy a opatrenia na zníženie alebo eliminovanie následkov pôsobenia mimoriadnych udalostí spojených s únikom nebezpečných látok.

Protichemické opatrenia pre prípad úniku chemických nebezpečných látok:

- monitorovanie územia,
- varovanie obyvateľstva a vyznamenie osôb,
- evakuácia a ukrytie osôb,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- individuálna ochrana osôb,
- hygienická očista osôb,
- dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
- zabezpečenie ochrany zamestnancov, ktorí nemôžu skončiť pracovnú činnosť a nachádzajú sa v oblasti ohrozenia,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- profylaxia,
- zákaz a regulácia spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív,
- veterinárne opatrenia,
- opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

**d) plán kontrolnej činnosti**

Obec nevykonáva kontrolnú činnosť. Kontrolná činnosť zo strany okresného úradu je zameraná na úplnosť a aktuálnosť spracovania dokumentácie opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva a vykonáva sa v obciach a objektoch v súlade s ročným plánom Okresného úradu Šaľa na príslušný kalendárny rok.

**e) zdroje krízového manažmentu**

***e)1. plán prípravy a nácvikov činnosti orgánov krízového riadenia a precvičenia plánu***

Krízový štáb obce je výkonným orgánom obce Tešedíkovo a jeho prípravu v zmysle platnej legislatívy (zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnoveho stavu) vykonáva okresný úrad Šaľa.

Poznatky a informácie z prezentácií prípravy sú po zaslaní z okresného úradu referované a odovzdávané zamestnancom obce a členom krízového štábu obce, ktorí sa nezúčastňovali na príprave organizovanej okresným úradom.

Keďže obec Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, precvičovanie plánu ochrany (časti protichemických opatrení) nie je plánované.

***e)2. organizácia súčinnosti pri plnení úloh***

Na koordináciu a súčinnosť v rámci plnenia úloh pri riešení krízovej situácie v súvislosti s hrozbou, resp. vznikom mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemických nebezpečných látok sú na jednotlivých úrovniach krízového riadenia zriadené orgány krízového riadenia, ktoré sú zodpovedné za zabezpečenie rozhodovacej činnosti. Na vrcholovej úrovni je to vláda SR a BR SR ako jej poradný orgán, ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, na úrovni miestnej štátnej správy sú to okresné úrady v sídlach krajov a ich bezpečnostné rady, okresné úrady a ich bezpečnostné rady a na úrovni územnej samosprávy sú to vyššie územné celky a obce. Výkonnými a poradnými prvkami týchto orgánov sú:

- ústredný krízový štáb,
- krízový štáb kraja,
- krízový štáb okresného úradu,
- krízový štáb VÚC,
- krízové štáby obcí.

V horizontálnej línii je súčinnosť a koordinácia zabezpečovaná prostredníctvom členov krízových štábov a ďalších prizývaných odborníkov za konkrétne oblasti, ktorí vo svojej teritoriálnej pôsobnosti navrhujú alternatívy riešenia krízovej situácie, alebo návrhy na prijímanie opatrení k jej riešeniu.

***e)3. určenie konkrétnej zodpovednosti za splnenie prijatých úloh a opatrení***

Starostka zodpovedá za:

- vyhlásenie mimoriadnej situácie na území obce,
- prijímanie opatrení, plnenie úloh ustanovených z vyšších stupňov riadenia a riadenie záchranných prác na území obce,
- informačnú stratégiu obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky,

- vytvorenie organizačno-technických podmienok pre výkon činností obce počas krízovej situácie.
- vypracovanie a aktualizáciu plánu ochrany obyvateľstva,
- zabezpečenie úloh informačnej služby civilnej ochrany v rámci obce (príjem správ a hlásení o udalosti a ich doručenie príslušným zložkám), vyzozumenie osôb v prípade MU spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky,
- operatívne spracovávanie príslušných dokumentov (príkazy, nariadenia, hlásenia, správy v zmysle vyhlášky MV č. 523/2006 Z. z.. v znení neskorších predpisov).

Členovia krízového štábu obce zodpovedajú za:

- zabezpečenie plnenia úloh protichemických opatrení v rámci svojej pôsobnosti a podľa platnej legislatívy SR,
- analyzovanie rizík, vytváranie návrhov opatrení na znižovanie rizík a riešenie krízovej situácie,
- riadenie, koordináciu a kontrolu prijímaných opatrení v rámci svojich organizačných a podriadených zložiek.

#### **f) úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva**

##### ***f)1. varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb, organizácia informačného toku***

Varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb sa plánuje v oblasti ohrozenia a vykonáva sa ihneď po vzniku mimoriadnej udalosti, spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky.

Hlásna služba sa zabezpečuje varovacou a vyzozumievacou sieťou civilnej ochrany, ktorú tvoria varovacie a vyzozumievacie centrá civilnej ochrany a technické prostriedky na území, pre ktoré sú určené. Pôsobnosť varovacích a vyzozumievacích centier sa zhoduje so správnym usporiadaním Slovenskej republiky.

Varovanie obyvateľstva na území obce Tešedíkovo o ohrození pri úniku nebezpečnej chemickej látky je technicky zabezpečené prostredníctvom elektronickej sirény v správe majetku štátu a miestnym rozhlasom. Sirénové jednotky sú elektricky napájané zo siete 230 V, so záložným napájaním z akumulátora na minimálne 72 hodín. Sirény okrem výstražného zvukového signálu reprodukovujú aj hovorené informácie. Prehľad jednotlivých sirén a rozhlas *vid' v Pláne ochrany obyvateľstva, časti C2 – dokumentácii opatrení varovania obyvateľstva a vyzozumenia osôb.*

Vyzozumenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej chemickej látky je na území obce zabezpečované štandardným systémom vyzozumenia prostredníctvom prenosu informácií medzi varovacími a vyzozumievacími centrami civilnej ochrany.

Po vertikálnej línii bude informácia o vzniku mimoriadnej udalosti odovzdaná z KS IZS Nitra v pracovnej dobe vedúcemu odboru KR okresného úradu a mimopracovnej dobe zamestnancovi zaradenému do služobnej pohotovosti, ktorý zabezpečí vyzozumenie ohrozenej obce a obec Tešedíkovo zabezpečí vyzozumenie osôb, orgánov a organizácií, ktoré sú v rámci svojej pôsobnosti činné pri riešení následkov mimoriadnej udalosti alebo krízovej situácie. *Vid' Plán ochrany obyvateľstva, časť C2 – dokumentácia opatrení varovania obyvateľstva a vyzozumenia osôb.*

Organizácia informačného toku je zabezpečovaná prostredníctvom informačnej služby civilnej ochrany a jej pracovísk (ďalej len "informačné miesto"). Sú to pracoviská:

- Okresného úradu Šaľa,
- obce Tešedíkovo,

- právnických osôb na území obce,
- fyzických osôb – podnikateľov na území obce.

Informácie o situácii v súvislosti s mimoriadnou udalosťou poskytuje obyvateľstvu zástupca informačného miesta; poskytuje informácie aj právnickej osobe a fyzickej osobe - podnikateľovi, ak ich potrebujú na zabezpečovanie úloh civilnej ochrany a ak je to v súlade s osobitnými predpismi, a to podľa technických možností príjemcu.

Účelom hlásenia je poskytnúť informácie o mimoriadnej udalosti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky na zabezpečenie rozhodovania a operatívneho riadenia, ako aj na informovanie príslušných štátnych orgánov Slovenskej republiky. Informácie môžu byť pravidelné alebo nepravidelné.

Pravidelné informácie sa predkladajú územne príslušnému informačnému miestu denne so stavom k 06.00 hod. a k 18.00 hod. a to:

- a) informačné miesto právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa informačnému miestu obce do 06.30 hod. a do 18.30 hod.,
- b) informačné miesto obce informačnému miestu okresného úradu do 07.00 hod. a do 19.00 hod.,
- c) informačné miesto okresného úradu informačnému miestu okresného úradu v sídle kraja – koordinačnému stredisku IZS do 08.00 hod a do 20.00 hod.,
- d) informačné miesto okresného úradu v sídle kraja – koordinačné stredisko IZS informačnému miestu Ministerstva vnútra SR – stálej službe sekcie KR do 09.00 hod. a do 21.00 hod.

V informačnej sieti CO informácia o mimoriadnej udalosti ohrozujúcej územie obce bude odovzdávaná obcou na odbor krízového riadenia Okresného úradu Šaľa. Informačné miesto obce Tešedíkovo je zriadené na obecnom úrade.

#### *f)2. monitorovanie územia*

Monitorovanie územia je opatrenie nevyhnutné na zistenie a hodnotenie situácie pred vznikom mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky, v období jej trvania a po odstránení jej následkov. Cieľom monitorovania územia v oblasti ohrozenia je vyhodnotiť stav zložiek životného prostredia a zdravotného stavu osôb a zvierat, ktoré sú ohrozené mimoriadnou udalosťou spojenou s únikom nebezpečnej látky. V objekte ohrozovateľa je táto činnosť zabezpečovaná a vykonávaná právnickou osobou a fyzickou osobou – podnikateľom, ktorá vyrába, skladuje a manipuluje s nebezpečnou látkou (ďalej len „ohrozovateľ“). V oblasti ohrozenia mimo objektu túto činnosť zabezpečuje systémom nepretržitého alebo mobilného monitorovania ohrozovateľ na vopred určených trasách a bodoch, pričom údaje z monitorovania poskytuje prostredníctvom informačného systému civilnej ochrany.

Územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov a preto neplánuje toto opatrenie.

V prípade úniku chemických nebezpečných látok pri preprave, prípadne pri teroristickom útoku, inom náhodnom alebo zámernom použití monitorovanie zabezpečí svojimi kapacitami Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany Nitra alebo Hasičský a záchranný zbor. Na monitorovaní prípadnej kontaminácie zložiek životného prostredia sa podieľajú aj Úrad verejného zdravotníctva, Štátny veterinárny a potravinový ústav, prípadne ďalšie štátne a súkromné inštitúcie.



### Orientačné hodnoty medzných koncentrácií plynov v ovzduší (toxikologické vlastnosti)

**Vyjadrovanie koncentrácií, najvyššie prípustné koncentrácie** - pre vyjadrovanie koncentrácie nebezpečných látok v ovzduší používame v zásade 2 spôsoby a to koncentráciu váhovou a koncentráciu objemovú. *Koncentrácia váhová* sa najčastejšie vyjadruje v miligramoch látky na liter vzduchu (mg/l). Častejšie sa používa vyjadrenie koncentrácie v miligramoch na meter kubický (mg/m<sup>3</sup>), alebo v mikrogramoch na liter, čo číselne súhlasí s mg/m<sup>3</sup>. Tieto údaje sa používajú výhradne pre vyjadrovanie koncentrácie tuhých látok (aerosolov) v atmosfére.

Ak sa jedná o pary, používajú sa *objemové jednotky koncentrácie*. Najobvyklejšou jednotkou je ppm (skratka parts per milion). Je to teda počet objemových jednotiek v miliónu objemových jednotiek. Pri veľkých koncentráciách, zvlášť pre látky málo jedovaté, môžu sa používať pre vyjadrovanie koncentrácie objemové percentá.

Objemové vyjadrovanie v ppm má tú výhodu, že nie je závislé na váhových a objemových jednotkách a teda nemôže dôjsť k omylom. Ďalej dáva toto vyjadrovanie koncentrácie možnosť ľahkého porovnávania toxicity jednotlivých látok.

**Najvyššie prípustný expozičný limit (NPEL)** je najvyššie prípustná hodnota časovo váženého priemeru koncentrácie chemického faktora vo vzduchu dýchacej zóny zamestnanca (osoby) vo vzťahu k určenému referenčnému času.

### Najvyššie prípustné expozičné limity pre najčastejšie prepravované NL

| Chemická látka   | NPEL                                                                                                                                                |                    |                                                                                                                                                                                                                                                           |                      | Poznámka |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------|
|                  | priemerný<br>(predstavuje časovo-vážený priemer koncentrácií nameraných v dýchacej zóne za 8-hodinovú pracovnú zmenu a 40-hodinový pracovný týždeň) |                    | krátkodobý<br>(je ustanovený na predchádzanie škodlivým zdravotným účinkom alebo iným neočakávaným účinkom spôsobeným krátkodobými opakovanými vrcholovými expozíciami, ktoré nie sú dostatočne kontrolované uplatňovaním8-hodinového priemerného limitu) |                      |          |
|                  | ppm                                                                                                                                                 | mg·m <sup>-3</sup> | ppm                                                                                                                                                                                                                                                       | mg · m <sup>-3</sup> |          |
| Chlór            | -                                                                                                                                                   | -                  | 0,5                                                                                                                                                                                                                                                       | 1,5                  | -        |
| Chlorovodík      | 5                                                                                                                                                   | 8                  | 10                                                                                                                                                                                                                                                        | 15                   | -        |
| Amoniak          | 20                                                                                                                                                  | 14                 | 50                                                                                                                                                                                                                                                        | 36                   |          |
| Sírovodík        | 5                                                                                                                                                   | 7                  | 10                                                                                                                                                                                                                                                        | 14                   | -        |
| Sírouhlík        | 5                                                                                                                                                   | 15                 | -                                                                                                                                                                                                                                                         | -                    | K        |
| Oxid siričitý    | 0,5                                                                                                                                                 | 1,3                | 1                                                                                                                                                                                                                                                         | 2,7                  | -        |
| Kyselina dusičná | -                                                                                                                                                   | -                  | 1                                                                                                                                                                                                                                                         | 2,6                  | -        |
| Kyanovodík       | 0,9                                                                                                                                                 | 1                  | 4,5                                                                                                                                                                                                                                                       | 5                    | K        |

Údaje vychádzajú z právneho predpisu Nariadenie vlády č. 355/2006 Z. z. - Nariadenie vlády Slovenskej republiky o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

#### f)3. regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov sa plánuje v oblasti ohrozenia a zabezpečuje sa



súčasne s varovaním obyvateľstva. Rozumie sa ňou:

- odklonenie dopravy,
- zabránenie vstupu nepovolaným osobám do oblasti ohrozenia,
- zabezpečenie plynulosti prechodu záchranných zložiek IZS,
- zabezpečenie plynulosti odsunu osôb z oblasti ohrozenia,
- zabránenie evakuovanému obyvateľstvu v predčasnom návrate,
- zabránenie rozširovaniu následkov pôsobenia nebezpečných látok mimo oblasti ohrozenia,
- určenie a zriadenie kontrolných stanovišť.

Územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov a preto neplánuje toto opatrenie. Miesta pôsobenia a konkrétne činnosti v prípade potreby budú upresňované v nadväznosti na aktuálnu situáciu a na základe úloh a činností ustanovených z nadriadených, resp. vyšších orgánov krízového riadenia.

#### *f)4. prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť*

**Prvá predlekárska pomoc** je súborom činností, ktoré slúžia na bezprostrednú pomoc pri náhlom postihnutí zdravia s cieľom čo najviac minimalizovať následky u postihnutého. Môže byť poskytnutá kdekoľvek a kedykoľvek, spravidla po odsune postihnutého z kontaminovaného priestoru. Realizuje sa pred poskytnutím neodkladnej zdravotnej starostlivosti bez špecializovaného vybavenia. Jej súčasťou je aj privolanie zdravotníckej odbornej pomoci. Neodkladná zdravotná starostlivosť a zdravotná starostlivosť sa plánuje a vykonáva podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

**Neodkladná zdravotná starostlivosť** je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií. Bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami. Neodkladnú zdravotnú starostlivosť vykonávajú prioritne poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby - ambulancie záchrannej zdravotnej služby, ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci, ambulancie vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby.

Všeobecné zásady poskytovania prvej predlekárskej pomoci:

*Prvá predlekárska pomoc sa postihnutým poskytuje:*

- na záchranu života,
- na zabránenie zhoršenia stavu,
- na urýchlené zotavenie.

*Pri poskytovaní prvej predlekárskej pomoci sa postupuje podľa zásad:*

- zhodnotenie situácie bez ohrozenia vlastného života,
- zistenie rozsahu poranenia a okamžité poskytnutie adekvátnej a vhodnej prvej pomoci,
- v prvom rade poskytnutie prvej pomoci ťažšie zraneným osobám,

- odsun ranených mimo oblasť ohrozenia za účelom poskytnutia prvej lekárskej pomoci,
- poskytovanie postihnutým psychologickú pomoc.

*Zásady pre vytváranie priestorov pre poskytovanie prvej predlekárskej a prvej lekárskej pomoci:*

- prvá predlekárska pomoc sa bude poskytovať podľa závažnosti postihnutia v oblasti ohrozenia alebo mimo oblasť ohrozenia,
- priestory vytvárať predovšetkým mimo oblasti ohrozenia,
- využívať priestory zastrešené, budovy a objekty podľa možnosti v zime vykurované s prívodom vody,
- priestory vytvárať na ľahko prístupných miestach s možnosťou rýchleho odsunu postihnutých na poskytnutie ďalšej odbornej lekárskej pomoci.

#### ***f)5. evakuácia***

Všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovujúcim podrobnosti na zabezpečenie evakuácie je vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 328/2012, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii.

Vo všeobecnosti evakuácia obyvateľstva po vyhlásení mimoriadnej situácie je súhrn organizačných a materiálno-technických opatrení smerujúcich k skorému a organizovanému premiestneniu obyvateľstva z ohrozeného územia. Evakuácia sa vykonáva, pokiaľ možno, pred príchodom mraku chemickej nebezpečnej látky. Skoré vykonanie evakuácie je najúčinnnejším ochranným opatrením, keď je však vykonané v nevhodnú dobu (napr. v dobe príchodu mraku), alebo nevhodným smerom (napr. smerom do mraku) môže nastať situácia, že evakuovaní sú vystavení omnoho vyššej koncentrácii chemickej nebezpečnej látky, ako pri ukrytí. Evakuácia zo zamoreného územia sa vykonáva kolmo na smer vetra, von z oblasti ohrozenia. Evakuácia osôb sa plánuje a realizuje v oblasti ohrozenia.

Územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov a preto neplánuje toto opatrenie.

V prípade ohrozenia, alebo pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemických nebezpečných látok, ktorá môže nastať napr. v dôsledku prepravy, teroristického útoku alebo inom náhodnom alebo zámernom použití kde nie je možné predpokladať rozsah a následky mimoriadnej udalosti sa bude postupovať podľa vypracovaného plánu evakuácie *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť B1. – Plán evakuácie*, alebo evakuácia bude zrealizovaná podľa skutočnej situácie.

#### ***f)6. hygienická očista a dekontaminácia terénu, budov a materiálu***

Hygienická očista osôb je zameraná na obmedzenie pôsobenia alebo na odstránenie chemických nebezpečných látok z povrchu tela a člení sa na:

- a) **čiasťočnú**, ktorá zabezpečí obmedzenie pôsobenia nebezpečných látok na čo najmenšiu možnú mieru; vykonáva sa ihneď po kontaminácii dostupnými prostriedkami,
- b) **úplnú**, ktorá zabezpečí odstránenie nebezpečných látok z povrchu tela; vopred sa plánuje a vykonáva sa v čo najkratšom čase po opustení kontaminovaného priestoru špeciálnymi jednotkami civilnej ochrany alebo v iných vhodných priestoroch.

*Hygienická očista osôb*

Hygienická očista sa vykoná dostupnými prostriedkami bežným omytím zasiahnutých častí tela s využitím vodovodov, hydrantov resp. iných zdrojov vody. Po ukrytí obyvateľstva v bytoch prípadne pracoviskách sa vykoná v sociálnych zariadeniach budov. Kontaminovaný materiál odkladajú osoby pri vstupe do budov spravidla do nepriedušných obalov (igelitové vrecia, vrecká a pod.), ktoré sa ukladajú vo vhodných priestoroch.

V prípade potreby opustenia oblasti ohrozenia sa vykonáva hygienická očista na výstupných miestach, vo vopred určenom stacionárnom zariadení alebo stanici na vykonávanie hygienickej očisty.

*Všeobecné zásady vykonávania čiastočnej hygienickej očisty*

- umytie rúk, vyčistenie nechtov,
- vyčesanie vlasov,
- opätovné umytie rúk,
- poutieranie tváre, krku,
- vypláchnutie očí vlažnou vodou,
- vytretie ušných a nosných dierok,
- vykloktanie ústnej dutiny vodou,
- vyutieranie tváre čistou vreckovkou,
- umytie rúk.

**Dekontaminácia terénu, budov a materiálu** – plánuje sa v oblasti ohrozenia v závislosti od druhu a charakteru nebezpečných látok a zabezpečuje sa podľa významu dopravných komunikácií a podľa významu budov, ktoré majú vplyv na život obyvateľstva územného celku pričom pri kontaminácii chemickými nebezpečnými látkami sa na ich odstránenie z ich povrchov používa pojem **špeciálna očista terénu, budov a materiálu**.

Špeciálnu očistu terénu, budov a materiálu plánujú a zabezpečujú prevádzkovatelia zdroja ohrozenia pre oblasť ohrozenia a objekt, okresný úrad a obec pre oblasť ohrozenia a pre oblasť predpokladaného ohrozenia, ak nepostačujú prostriedky prevádzkovateľa zdroja ohrozenia. V prípade, že dostupné sily a prostriedky nezvládnu vykonanie celého rozsahu potrebných činností, je vhodné využitie pomoci síl a prostriedkov Hasičského a záchranného zboru, prípadne armády SR.

Územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov a preto neplánuje toto opatrenie.

**f) 7. príprava a informovanie obyvateľstva**

Príprava na civilnú ochranu sa zabezpečuje v zmysle ustanovení vyhlášky MV SR č. 303/1996 Z. z. na zabezpečovanie prípravy na civilnú ochranu v znení neskorších predpisov.

Príprava obyvateľstva na seba ochranu a vzájomnú pomoc je cieľavedomý a sústavný proces preventívno-výchovnej a propagačnej činnosti, ktorá umožňuje fyzickým osobám získať nevyhnutne potrebné vedomosti, zručnosť a návyky na seba ochranu a vzájomnú pomoc. Seba ochranou sa rozumie pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Hlavnými formami prípravy občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc sú:

- a) informačná a poradenská služba, ktorú poskytujú verejnoprávne inštitúcie s humanitným poslaním, okresný úrad, obec alebo objekt,
- b) edičná a publikačná činnosť uskutočňovaná vydávaním odborných publikácií, brožúr, plagátov, letákov, článkov v denníkoch a časopisoch s tematikou civilnej ochrany a vykonáva sa subjektmi, ktoré riadia, organizujú, zabezpečujú a vykonávajú prípravu jednotiek CO, alebo ktoré svojou podnikateľskou činnosťou môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok svojich zamestnancov alebo iných osôb,
- c) preventívno-výchovná a propagačná činnosť vykonávaná na podujatiach civilnej ochrany, ktorými sú cvičenia, výstavy a exkurzie,
- d) praktický výcvik – cvičenie CO organizované okresným úradom alebo obcou.

*Informovanie obyvateľstva sa vykonáva:*

- trvalým zverejňovaním,
- mediálnou a publikačnou činnosťou,
- informačnou a poradenskou službou,
- okamžite po vzniku mimoriadnej udalosti a po varovaní obyvateľstva.

Obec Tešedíkovo trvalo zverejňuje informácie pre verejnosť na internetovej stránke v zmysle § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

*Trvalo zverejňované informácie zahŕňajú najmä:*

- informácie o zdroji ohrozenia,
- informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti.

#### ***f)8. individuálna ochrana osôb***

Individuálna ochrana osôb sa pri mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky zabezpečuje improvizovanými prostriedkami a špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany, ktoré sa používajú bez vyzvania ihneď po varovaní obyvateľstva po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky pričom

- a) improvizovanými prostriedkami sa rozumejú prostriedky, ktoré sa zhotovujú na ochranu dýchacích ciest, očí a nekrytých častí tela z bežne dostupných materiálov, ktoré sú určené len na nevyhnutný čas pri evakuácii alebo na krátkodobý nevyhnutný pohyb vonku, (postup improvizovanej ochrany dýchacích ciest je nasledujúci: tkanina (najlepšie froté) sa namočí do roztoku pripraveného z pitnej vody a zažívacej sódy pre prípad chemickej látky kyslej povahy, pre prípad úniku amoniaku sa použije kyselina citrónová, resp. kuchynský ocot (na 1 liter vody dve polievkové lyžice zažívacej sódy, resp. octu alebo jednu polievkovou lyžicu kyseliny citrónovej). V núdzovom prípade je možné použiť len pitnú vodu, pretože veľká časť chemických látok je aspoň čiastočne rozpustná vo vode.

- b) špeciálnymi prostriedkami sa rozumieju ochranné pomôcky dýchacích ciest a povrchu tela pôsobiace proti účinkom nebezpečných látok.

Za špeciálne prostriedky individuálnej ochrany pre prípad úniku chemickej nebezpečnej látky je možné považovať v určitom rozsahu aj prostriedky individuálnej ochrany (ďalej len PIO) skladované u právnických a fyzických osôb alebo na obciach, ktoré sú zabezpečované štátom. Sú to hlavne dýchacie prístroje, ochranné masky s priemyselným filtrom, protichemické obleky a špeciálne respirátory. Špeciálne prostriedky individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti podľa druhu nebezpečnej látky zabezpečuje ohrozovateľ.

Na zabezpečenie výdaja PIO určeným osobám si môžu starostovia obcí, primátori miest a vedúci zamestnanci právnických a fyzických osôb podľa potreby vytvárať jednotky civilnej ochrany v skladoch materiálu CO, ktoré slúžia pre výdaj PIO. Dokumentácia výdajného strediska je vedená na objekte, resp. obci, kde sa nachádza sklad materiálu civilnej ochrany.

#### ***f)9. zabezpečenie činnosti v objekte v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť***

Zabezpečenie ochrany pracovníkov v objekte, v ktorom nie je možné skončiť pracovnú činnosť a tento objekt je v oblasti ohrozenia, spočíva najmä v zabezpečení:

- individuálnej ochrany zamestnancov špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany,
- ukrytia zamestnancov,
- režimu práce, odpočinku a striedania pracovníkov v zmene.

Keďže územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, toto opatrenie nie je plánované, resp. nebude potrebné ho realizovať.

Vo všeobecnosti však pre objekty (objekty kritickej infraštruktúry a podobne), ktoré sa nachádzajú na území s obmedzeným prístupom a v ktorých nemožno skončiť pracovnú činnosť platia nasledovné pravidlá:

- rozhodnutie o povolení vstupu na ohrozené, resp. zasiahnuté územie môže vykonať relevantný orgán krízového riadenia a jeho štatutár (obec - starosta, resp. primátor, okresný úrad - prednosta alebo vyšší orgán krízového riadenia),
- v prípade rozhodnutia o povolení vstupu na ohrozené, resp. zasiahnuté územie relevantný orgán upovedomí silu a zložky (PZ, armádu a pod.), ktoré vstup kontrolujú o osobách, prípadne o technických prostriedkoch, ktorým bol vstup povolený a na vstup do takéhoto územia sa vyhradí jedno alebo viaceré kontrolné stanoviská,
- osoby vstupujúce do takéhoto územia musia byť preukázateľne oboznámené so zdravotnými rizikami, ktoré postupujú a spôsoboch správania sa a sebaochrany na takomto území, zodpovednosť za oboznámenie má relevantný orgán, ktorý vstup umožnil.

#### ***f)10.ukrytie osôb***

Ukrytie sa plánuje a realizuje v oblasti ohrozenia v závislosti od druhu chemických nebezpečných látok a ich účinkov na ľudský organizmus, pričom sa realizuje v ochranných stavbách, to znamená v odolných úkrytoch, plynotesných úkrytoch a jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne. Ak nemožno vykonať evakuáciu, ochrana osôb sa zabezpečuje ukrytím v stavbách, v ktorých sa osoby



nachádzajú. Ukrytie obyvateľstva sa upresňuje, odvoláva, prípadne vykonáva na ďalšom území na základe výsledkov monitorovania.

Včasné ukrytie ohrozených osôb (obyvateľstva) má význam pre ochranu pred prichádzajúcim oblakom chemickej nebezpečnej látky a zabezpečuje zníženie jej vdychovania. V prípade realizácie ukrytia toto treba riešiť na dobu nevyhnutnú a to vo vhodných priestoroch. Všeobecne platí, že dočasnú ochranu poskytuje uzatvorenie a čo najlepšie utesnenie dverí a okien v rôznych administratívnych, výrobných, hospodárskych a spoločenských budovách, vo vlastných domoch, bytoch, v školách a pod., v miestnosti na záveternej strane, s čo najnižším počtom otvorov. Tým sa zabráni vniknutiu chemických látok do vnútra budov a dosahuje sa podstatné zníženie koncentrácie vdychovaných nebezpečných látok.

V prípade realizácie ukrytia je potrebné pamätať na rozdielne fyzikálno-chemické vlastnosti chemickej nebezpečnej látky a vplyv meteorologickej situácie. Plyny chemických nebezpečných látok ľahších ako vzduch sa ľahko rozptýľujú, stúpajú a šíria sa až v niekoľko metrovej výške nad terénom. Ukrytie by sa malo realizovať v podzemných prípadne v prízemných priestoroch. Plyny chemických nebezpečných látok ťažších ako vzduch sa šíria v prízemnej vrstve atmosféry v smere prízemného vetra. Ukrytie by sa malo realizovať vo vyšších poschodiach (2 – 3 poschodie).

Prehľad o stave zabezpečenia ukrytia v obci Tešedíkovo je súčasťou plánu ochrany *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť B2. – Plán ukrytia.*

#### ***f)11.profylaxia***

Profylaxia je súhrn preventívnych, ochranných a liečebných opatrení na zamedzenie vzniku ochorení osôb a zvierat, pričom špecifická profylaxia pri úniku chemických nebezpečných látok predstavuje zabezpečenie včasného podania liečiv na účel obmedzenia toxických účinkov týchto látok na organizmus. V prípade potreby profylaxiu zabezpečia prevádzkovatelia zdravotníckych zariadení dostupnými liečivami.

V prípade úniku nebezpečnej látky do okolia a ohrozeniu života či zdravia obyvateľov sa rozsah aplikácie špecifickej profylaxie realizuje v rámci:

- prvej pomoci len v rozsahu overených a dostupných informácií pre každú toxickú látku špecificky a na základe pokynov kompetentných orgánov (Regionálny úrad verejného zdravotníctva, zdravotnícki pracovníci, lekári) podľa druhu chemickej látky, rozsahu ohrozenia a následkov na zdraví konkrétnej osoby,
- neodkladnej zdravotnej starostlivosti v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- špecializovanej zdravotnej starostlivosti v nemocniciach.

Špecifická profylaxia ako prvá pomoc spočíva:

- v primárnej eliminácii toxikkej látky (čiastočná hygienická očista),
- v primárnej eliminácii pri otrave perorálnej,
- v podaní aktívneho uhlia.

#### **g) úlohy na materiálno-technické a finančné zabezpečenie realizácie prijatých opatrení**

Vo všeobecnosti platí, že úlohy na materiálno-technické zabezpečenie realizovaných opatrení budú prijímané v zmysle úloh a opatrení vyplývajúcich orgánom krízového riadenia z platných právnych noriem a operatívne prostredníctvom príkazov orgánmi krízového riadenia na jednotlivých stupňoch riadenia.

- **Varovanie obyvateľstva a vyznamenanie osôb, organizácia informačného toku** – obec Tešedíkovo disponuje prostriedkami varovania elektronickou sirénou a miestnym rozhlasom – prehľad je súčasťou plánu ochrany *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť C2. – Dokumentácia opatrení varovania obyvateľstva a vyznamenania osôb.* Informačný tok je zabezpečený štandardne prostredníctvom hlásnej a informačnej služby civilnej ochrany,
- **Monitorovanie územia** – pre prípadné monitorovanie je možné využiť kapacity Kontrolného chemického laboratória civilnej ochrany Nitra alebo kapacity Hasičského a záchranného zboru. Na monitorovaní prípadnej kontaminácie zložiek životného prostredia sa podieľajú aj Úrad verejného zdravotníctva, Štátny veterinárny a potravinový ústav, prípadne ďalšie štátne a súkromné inštitúcie, ktoré sú materiálno-technicky zabezpečované z vlastných zdrojov,
- **Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov** - po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej rádioaktívnej látky bude zabezpečovaná zložkami Policajného zboru SR, jednotkami CO, ktorí sú materiálno-technicky zabezpečovaní z vlastných zdrojov organizácií,
- **Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť** – vykonávajú ju prioritne poskytovatelia záchranej zdravotnej služby - ambulancie záchranej zdravotnej služby, ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci, ambulancie vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby materiálno-technicky zabezpečovaní z vlastných zdrojov,
- **Evakuácia obyvateľstva** – bude sa postupovať podľa vypracovaného plánu evakuácie *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť B1. – Plán evakuácie,* alebo evakuácia bude zrealizovaná podľa skutočnej situácie. Jej odborné zabezpečenie a evakuačné zariadenia sú materiálno-technicky zabezpečované z organizácií, ktoré zodpovedajú za ich plnenie, alebo ktoré ich zriaďujú,
- **Hygienická očista a dekontaminácia terénu, budov a materiálu** – obec Tešedíkovo neplánuje vykonávanie hygienickej očisty. Vo všeobecnosti platí, že očistu je potrebné realizovať v priestoroch, ktoré sú vhodne vybavené a je možné vykonávať predmetnú činnosť v každom ročnom období a počasí. Určitý materiál bude možné využiť a zabezpečiť zo štátnych hmotných rezerv (napr. náhradné odevy a obuv),
- **Príprava a informovanie obyvateľstva** – obec Tešedíkovo trvalo zverejňuje informácie pre verejnosť na internetovej stránke v zmysle § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Krízový štáb obce je pripravovaný na postupy pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti všeobecne,
- **Individuálna ochrana osôb** – prostriedky individuálnej ochrany zabezpečované štátom sú skladované v obecnom sklade materiálu civilnej ochrany, kde je vedená aj dokumentácia výdajného strediska,
- **Ukrytie obyvateľstva** - prehľad o stave zabezpečenia ukrytia v obci Tešedíkovo je súčasťou plánu ochrany *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť B2. – Plán ukrytia.* Vybavenie materiálom na spohotovenie jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne je povinná zabezpečiť samospráva na území ktorej sa úkryty nachádzajú,
- **Špeciálna profylaxia** - pre prípad úniku chemických nebezpečných látok bude materiálno-technicky zabezpečované prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení dostupnými liečivami.



Zásobovanie pitnou vodou a potravinami, zabezpečia z miestnych zdrojov príslušné krízové štáby, na území ktorých budú nasadenými silami a prostriedkami vykonávané záchranné práce. Taktiež dodávky energií, zásobovanie pohonnými látkami, ďalším potrebným materiálom a prostriedkami na prežitie postihnutých osôb budú realizované priamo z miestnych zdrojov, prípadne humanitárnych zdrojov a z pohotovostných zásob štátnych hmotných rezerv SR. Realizácia opatrení a finančné zabezpečenie bude uskutočňované v zmysle platnej legislatívy a rozpočtových pravidiel pre financovanie mimoriadnych situácií.

#### **h) metodika činnosti**

Metodika činnosti po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej chemickej látky upravuje základnú činnosť orgánov krízového riadenia, ich krízových štábov, prípadne ďalších spolupracujúcich orgánov a zložiek pri príprave a prijímaní rozhodnutí k riešeniu krízových situácií.

##### *Základné činnosti po vyznutení o vzniku krízovej situácie*

- prijatie a overenie správy o vzniku krízovej situácie alebo hrozbe jej vzniku, informácie o jej charaktere, príčinách vzniku, rozsahu a možných následkoch (správu prijme a overí starosta obce, alebo poverený zamestnanec obce),
- prijímanie (vykonávanie, alebo plnenie) opatrení na riešenie krízovej situácie (v závislosti od charakteru nežiaduceho javu – buď hrozí, alebo vznikla mimoriadna udalosť v zmysle zákona č. 42/1994 Z. z. o COO, alebo hrozia/vznikli iné nežiaduce javy, ktoré sú podmienkou k vyhláseniu výnimočného stavu alebo núdzového stavu, pričom tieto boli vyhlásené príslušnými ústavnými orgánmi v zmysle Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu,
- v prípade, že hrozí, alebo vznikla krízová situácia v súvislosti so vznikom mimoriadnej udalosti v zmysle zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, vykonávanie opatrení na ochranu života zdravia a majetku v súlade so spomínaným zákonom,
- zabezpečenie hlásnej a informačnej služby civilnej ochrany - vydanie pokynu na varovanie obyvateľstva v obci, alebo jej ohrozenej časti a vyznutenie (zvolanie) krízového štábu obce alebo iných osôb činných pri riešení následkov mimoriadnej udalosti,
- preberanie podkladov a navrhovaných opatrení od členov KŠ,
- na základe potreby riešiť vzniknutú krízovú situáciu zadávanie príkazu na vyhlásenie mimoriadnej situácie a ustanovenie režimu života obyvateľstva na území obce. Vyhlásenie mimoriadnej situácie (obecným rozhlasom a pod.). O vyhlásení MS informovanie OÚ,
- vydávanie pokynov pre pozorovanie a získavanie informácií o vývoji situácie, rozsahu škôd, postihnutom a ohrozenom obyvateľstve, majetku a pod.,
- na základe odborných návrhov členov KŠ vydávanie príkazov k vykonávaniu záchranných prác, aktivovaniu potrebných síl a prostriedkov, organizovaniu iných činností potrebných na zvládnutie krízovej situácie (uzatvorenie a zabezpečenie postihnutého územia, ochrana obyvateľstva, evakuácia a pod.),
- sledovanie a analyzovanie vývoja situácie, upresňovanie uložených úloh na zabezpečenie záchranných prác a ochrany obyvateľstva. Informovanie OÚ (jeho KŠ) a v prípade potreby predkladanie požiadaviek na OÚ (jeho KŠ). Zabezpečovanie aj nepretržitého informovania obyvateľstva na postihnutom území,
- spracúvanie a predkladanie informácií denne pravidelne: k 06,00 hod. (do 07,00 hod.) a k 18:00 hod. (do 19,00 hod.) a mimoriadne ihneď po vzniku mimoriadnej udalosti na okresný úrad,

- prijímanie podkladov k vyčísleniu nákladov a škôd vzniknutých počas MS, spracúvanie a zaslanie písomného dokumentu s vyčíslenými nákladmi vynaloženými na záchranné práce na okresný úrad.

Podrobnejšie rozpracovaná činnosť obce a jeho krízového štábu všeobecne pri vzniku krízovej situácie a scenár, resp. metodika činnosti pri úniku nebezpečnej látky je súčasťou plánu ochrany *Vid'. Plán ochrany obyvateľstva, časť C1. \_Dokumentácia riadenia ZP – výkazové a informačné dokumenty.*

**i) opatrenia na zvládnutie možných scenárov závažnej priemyselnej havárie uvedených v bezpečnostnej správe a vzhľadom na možný domino efekt a opatrenia havarijnej pripravenosti**

Keďže územie obce Tešedíkovo sa nenachádza v oblasti ohrozenia, resp. pásmach ohrozenia vymedzených v zmysle prílohy č. 2, bodu A. vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, tieto opatrenia nie sú plánované, resp. nebude potrebné ich realizovať.

**j) opatrenia pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky v súvislosti s haváriou pri preprave, teroristickom útoku alebo inom zámernom, resp. náhodnom použití**

***1. Nehoda alebo havária pri preprave chemických nebezpečných látok***

Preprava chemických nebezpečných látok na území obce Tešedíkovo môže byť realizovaná formou cestnej prepravy. V rámci cestnej prepravy sú stanovené podmienky a postupy pri preprave nebezpečných látok v zmysle Dohody o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí (ADR).

Najviac zaťaženými prepravnými cestnými trasami v okrese sú cesta I. triedy č. 75 smer Galanta – Šaľa – Nové Zámky, cesta II. triedy č. 562 smer Šaľa – Nitra a cesta II. triedy č. 573 smer Dlhá n/V – Šaľa – Neded. Podrobná mapa cestnej siete je znázornená v prílohe č. 1.

Oblasť ohrozenia pre prípad nehody alebo havárie pri preprave chemických nebezpečných látok určuje a vyhodnocuje podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania; ak nie je známy druh nebezpečnej látky, na účely okamžitého zásahu sa oblasť ohrozenia člení na:

- a) pásmo priameho ohrozenia nebezpečnými látkami, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 50 metrov od zdroja ohrozenia daná stredovým uhlom 360 stupňov,
- b) ochranné pásmo, ktorého vonkajšia hranica je minimálne 100 metrov od zdroja ohrozenia daná stredovým uhlom 360 stupňov,
- c) bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá a ktorý je vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

Orgán krízového riadenia prijme informáciu o prípadnej nehode pri preprave chemických nebezpečných látok štandardným postupom prostredníctvom informačného systému civilnej ochrany a postupuje v zmysle plánov ochrany obyvateľstva.

---

**2. *Teroristický útok alebo iné zámerné alebo náhodné použitie chemických nebezpečných látok***

Stupňom teroristického ohrozenia sa rozumie miera nebezpečenstva vykonania trestného činu terorizmu, ktorá je vyjadrená rizikom teroristického ohrozenia.

Následkom zámerného alebo náhodného použitia chemických nebezpečných látok môže byť kontaminácia zdrojov pitnej, úžitkovej alebo povrchovej vody, poľnohospodárskych produktov, pôdy, prípadne ďalších zložiek životného prostredia. Následky pritom závisia od druhu chemickej nebezpečnej látky, jeho fyzikálnej a chemickej formy a spôsobu jeho zneužitia. Rozsah následkov a potrebných ochranných opatrení bude závisieť vo významnej miere od rýchlosti, resp. času zistenia takéhoto ohrozenia.

Po zhodnotení územia a objektov, na ktorých sa zhromažďuje väčší počet osôb možno za miesta ohrozené možným teroristickým útokom považovať všetky školy a školské zariadenia, športoviská, obchodné reťazce, kostoly, železničné a autobusové stanice a iné miesta so zaznamenanou vyššou koncentráciou obyvateľstva. Vybrané možné ciele teroristického ohrozenia v okrese Šaľa sú súčasťou analýzy územia okresu Šaľa z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí.